

ΑΓ.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 11 -- ΠΕΙΡΑΙΑΣ -- 18532 -- ΤΗΛ. 210-4224752, 4223687

**ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΕΝΙΑΙΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ ΚΑΙ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ (ΟΜΑΔΑ Β΄)
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

Η Δημοκρατία σε διαβούλευση:

(1)Ερώτημα: **Δύναται** η πλειοψηφία των μελών μιας (δημοκρατικής) κοινωνίας να αποφασίσει την κατάργηση ενός ή περισσότερων (δημοκρατικών) δικαιωμάτων; Παραδείγματος χάριν την κατάργηση της ελευθερίας του Λόγου ή του συνεταιρίζεσθαι; Είναι δημοκρατική μια πολιτική **οντότητα** (π. χ. ένα κράτος) όταν κάνοντας χρήση της **πλειοψηφίας** μπορεί **να περάσει** από τη Δημοκρατία στην Τυραννία ή στην Ολιγαρχία;

(2)Μια πρώτη απάντηση έχει ήδη δοθεί. Μπορεί το πενήντα συν ένα (συχνά και μικρότερο ποσοστό) να εκλέγει κυβέρνηση, αλλά για την **τροποποίηση** του Συντάγματος απαιτείται (στην αντιπροσωπευτική δημοκρατία) η λεγόμενη «υπερπλειοψηφία». Ο Νομοθέτης προέβλεψε την ανάγκη αυξημένης πλειοψηφίας ακριβώς επειδή διείδε ως υπαρκτό τον κίνδυνο μια Δημοκρατία να γυρίσει το μαχαίρι στον εαυτό της. Ως ασπίδα απέναντι (και) στη δημαγωγία. Με λίγα λόγια δεν είναι **αντίθετο** με τις δημοκρατικές ιδέες να θέτουμε περιορισμούς στην εξουσία της πλειοψηφίας να προβαίνει σε πράξεις αντίθετες με τη λειτουργία ενός δημοκρατικού συστήματος. Άλλωστε, στην Ιστορία, τα μεγάλα λόγια περί δικαιωμάτων πολλές φορές χρησιμοποιήθηκαν μάλλον για να επιβάλουν τα συμφέροντα ομάδων προνομιούχων. Ο συγγραφέας της διακήρυξης της Αμερικανικής Ανεξαρτησίας, ο Τόμας Τζέφερσον, γράφοντας πως όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ίσοι εξαιρούσε τις γυναίκες και τους δούλους (ο ίδιος, από τους εκατοντάδες που είχε στην «ιδιοκτησία» του, **απελευθέρωσε** λίγο πριν τον θάνατό του μόλις πέντε). Και δεν είμαι καθόλου βέβαιος, αν για την πολιτική ισότητα των γυναικών είχαν επιλεγεί στις αρχές του αιώνα τα δημοψηφίσματα στα οποία θα ψήφιζαν οι τότε έχοντες το δικαίωμα ψήφου, δηλαδή οι άνδρες.

(3)Όπως το έχει θέσει ο κορυφαίος Αμερικανός πολιτικός επιστήμονας Ρόμπερτ Νταλ, η Δημοκρατία δεν είναι τίποτε περισσότερο και τίποτε λιγότερο από τη διαδικασία που εγγυάται την πολιτική ισότητα για κάθε μέλος μιας κοινωνίας ανεξάρτητα από την καταγωγή, το χρώμα ή τα πιστεύω καθενός - εφόσον αυτά δεν αντιβαίνουν τους ελάχιστους όρους πολιτειακής και όχι πολιτισμικής συνύπαρξης. Αλλά αυτές οι δύο έννοιες είναι ξεχωριστές και δεν είναι η πρώτη προϋπόθεση της δεύτερης όπως σκόπιμα συγχέεται στη δημόσια διαβούλευση από πολλούς στη χώρα μας. Η πολιτειακή **ένταξη** κάποιου ως ισότιμου μέλους μιας κοινωνίας δεν προϋποθέτει στη Δημοκρατία ούτε την πολιτισμική αφομοίωσή του με την πλειοψηφία, ούτε πολύ περισσότερο μια κοινή εθνική καταγωγή. Πρώτον διότι το πολιτισμικά αμιγές /καθαρό ουδέποτε υπήρξε και δεύτερον διότι ούτε το «έθνος-κράτος» προήλθε αποκλειστικά από μια πληθυσμιακή ομάδα με κοινή θρησκεία ή γλώσσα ή οτιδήποτε άλλο.

(4)Δεν μπορούμε να επιλέξουμε το πού και από ποιους θα γεννηθούμε, αλλά μπορούμε να επιλέξουμε ελεύθερα σε ποια κοινωνία θα ζήσουμε. Η πολιτισμική μας ταυτότητα είναι θέμα σύνθετο και σε μεγάλο βαθμό ανεξάρτητο από εμάς, άλλωστε ουδέποτε παραμένει σταθερή ή αναλλοίωτη. Αντίθετα, η πολιτική μας ταυτότητα, η

ισότιμη πολιτειακή μας ένταξη σε μια κοινωνία είναι αυτό που διασφαλίζεται από τη Δημοκρατία, **αμβλύνοντας** ή εξουδετερώνοντας έτσι τις όποιες άλλες (υπαρκτές) επιμέρους διαφορές.

(5) Στη Δημοκρατία η ενσωμάτωση είναι κατ' αρχήν μια πολιτική και **δευτερευόντως** μια (ενίοτε θολή) πολιτισμική διαδικασία. Και η ευρωπαϊκή ενοποίηση που ζούμε δεν οδηγεί σε ένα «ευρωπαϊκό έθνος». Δεν οδηγεί σε ένα «λαό» Ευρωπαίων με κοινή γλώσσα, καταγωγή θρησκεία ή κουλτούρα. Αλλά, οδηγεί σε ένα σύνολο πολιτικά ισότιμων ατόμων επιτρέποντας τη συνύπαρξη π. χ. μιας καταλανικής κουλτούρας σε μια ισπανική ταυτότητα που εγγυώνται οι δημοκρατικοί ευρωπαϊκοί θεσμοί. (Του Τάκη Καμπύλη)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να γραφτεί η περίληψη του κειμένου σε 100-120 λέξεις. (Μονάδες 25)

B.1. Σωστό ή λάθος βάσει του νοήματος του κειμένου.

α. Για αλλαγές στο Σύνταγμα είναι απαραίτητη η υπερπλειοψηφία.

β. Η Δημοκρατία δεν εξασφαλίζει την πολιτική ισότητα.

γ. Η πολιτειακή και η πολιτισμική συνύπαρξη ταυτίζονται μεταξύ τους.

δ. Πάντα υπάρχει το πολιτισμικό απόφιο.

ε. Ο άνθρωπος έχει τη δυνατότητα επιλογής του κοινωνικού του περιβάλλοντος.
Μονάδες 10)

2. α) Να εντοπίσετε τον τρόπο/τρόπους και μέσα/μέσα πειθούς της τρίτης παραγράφου.

β) Να εντοπίσετε τον τρόπο ανάπτυξης της τέταρτης παραγράφου. (Μονάδες 10)

3. Να δικαιολογήσετε την χρήση των εισαγωγικών στην δεύτερη παράγραφο.
(Μονάδες 2)

4. *Και η ευρωπαϊκή ενοποίηση που ζούμε δεν οδηγεί σε ένα «ευρωπαϊκό έθνος».* Να εντοπίσετε την δευτερεύουσα αναφορική πρόταση, να την χαρακτηρίσετε και να αιτιολογήσετε γιατί πριν από αυτήν δεν τίθεται κόμμα. (Μονάδες 3)

5. α) Να γράψετε από ένα συνώνυμο των λέξεων: **δύναται, οντότητα, να περάσει, τροποποίηση, αμβλύνοντας** (Μονάδες 5)

β) Να γράψετε από ένα αντώνυμο των λέξεων: **πλειοψηφίας, αντίθετο, απελευθέρωσε, ένταξη, δευτερευόντως** (Μονάδες 5)

Γ. Ως μέλος της Βουλής των εφήβων εκφωνείτε μια ομιλία 500-600 λέξεων στην οποία, αναπτύσσετε τις αιτίες που εκτρέφουν στις μέρες μας τον λαϊκισμό και τονίζετε την σημασία της υγιούς πολιτικοποίησης του νέου και της συμμετοχής του στα κοινά. (Μονάδες 40)